

Preek ds. J. Groen – Psalm 95

Ps. 126: 2

Ps. 95:4 en 5

Ps. 95:1, 2, en 3

Ps. 100: 1, 2, 3 en 4

Ps.56:2 en 3.

Lezen: Hebrëen 3 : 7 – 4 : 13

Exodus 17 : 1-7

Tekst: Psalm 95

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Wij beluisteren hier:

Hoe het volk dat tot de eredienst is gekomen als Kerkvolk door God wordt gewaarschuwd voor een Godsdienstigheid zonder Godsdienst.

Wij horen van:

1. De versmadede Godsdienstigheid; vervolgens van
2. De begeerde Godsdienst; en tenslotte van
3. De vloek over het een.... en de zegen over het ander.

1. De psalm, broeders en zusters, die wij als tekst voor deze morgen mogen behandelen, was in de tijd van Augustinus, dat is in de vierde eeuw na Christus al in de gebruikelijke liturgie opgenomen . En werd als een soort introitus of aanvang van de eredienst gebruikt.

En ook onder ons is dit als zodanig niet onbekend. We mochten daarnet zingen uit het eerste vers van psalm 95: 'Komt, laat ons juichen voor de Heer, een lofzang zingen, Hem ter eer, met snarenspeel Hem blij begroeten".

Maar wanneer wij het dan alleen maar bij het eerste vers laten en niet tegelijkertijd het vierde vers er in één adem aan toevoegen, dan hebben we feitelijk van deze psalm misbruik gemaakt.

Gaat het er daarin juist niet om dat we elkaar op wekken tot een gemeenschappelijke ontmoeting van de HEERE met zang aan God gewijd. Maar dan komt de HEERE Zijn volk waarschuwen voor een Godsdienstigheid zonder Godsdienst. Ondanks dat het volk de Here tegemoet treedt met psalmen en blijde reidans verstoort de Here die vreugde.

Zodat, om aan deze Psalm en zijn dichter recht te doen, d.i. om recht te doen aan de Heilige Geest, als auteur van de Heilige Schrift, ook van deze Psalm , wij het eerste vers van onze berijming niet kunnen zingen zonder het vierde er direct aan toe te voegen. Dat vierde vers, waarin wij ons als gemeente van de HEERE horen de oproep tot gelovige aanvaarding van het Woord van de HEERE en de waarschuwing om ons niet te verharden.

"Verhardt uw hart niet, zegt de Heer, zoals uw vaders Mij weleer bij Meriba en Massa tergden",

Waarbij dan nog niet tot uitdrukking komt de vervloeking van de HEERE, onder eedzwing, aan een eventuele verharding verbonden: „omdat dit volk zich dwalend heeft afgewend, zal nooit mijn rust hun toebehoren".

De profetische dichter van deze Psalm - volgens de schrijver van de brief aan de Hebrëen, niemand minder dan David, „de liefelijke in Israëls lofzangen" (Hebr. 4 : 7 en 2 Sam. 23 : 1) David ziet a.h.w. zijn volk in feeststemming opgaan naar Gods huis. En in de nabijheid gekomen van de heerlijke woning van de Allerhoogste. Hij hoort hen elkaar opwekken: de HEERE tegemoet te treden met lofzang, Hem toe te juichen als de rots van hun heil.

Ook hoort hij hen de Naam des HEEREN grootmaken, in de motivering

van de hulde, Hem gebracht, als zij God verheffen als de God der goden, de Schepper

der ganse aarde, Wiens bijzonder eigendomsvolk zij mogen zijn.

En zeker, Davids hart springt op van vreugde, wanneer hij zo zijn volk God hoort toejuichen en verheerlijken. Immers, wie zou de HEERE die hulde niet gunnen en ze Hem onthouden willen?! Hij, David, allerminst! Integendeel, hij wil en zal zijn volk de woorden van dank en aanbidding wel op de lippen leggen, en zijn dichterschap bij de gratie van God gewillig en met vreugde aanwenden tot nut en zaligheid van zijn medebroeders en zusters.

Wanneer het maar een hulding van de HEERE mag zijn in waarheid en oprechtheid. Wanneer het maar niet bij woorden blijft, bij wat lofliederen en jubelzangen. De lofverheffingen voor God moeten maar niet alleen in hun keel zijn, maar ook in hun hart (Ps. 149 : 6). Dan wil David wel weer voor een nieuw lied zorgen. Want van de HEERE, zijn getrouwe Verbondsgod, raakt hij nooit uitgezongen. Of is deze God niet de Rots van het heil voor Zijn volk? Bij die God woont het volk toch veiliger en zekerder dan David op zijn vlucht voor Saul, in de ontoegankelijkste bergvesting? (Ps. 18 : 3 en 4; 31 : 3; 71 : 3). Is Hij niet een groot God, een groot Koning boven alle goden? Staan niet alle machten van de natuur en die in de mensenwereld onder bewind van Zijn Opperheerschappij? Laten dan de heidenen de elementen van de natuur als god vereren, en b.v. het vuur hun god, hun koning, hun Melech noemen, Israël spreke er schande van en bespote hun Melech door het veranderen van zijn naam in die van Molech. De klinkers van het Hebreeuwse woord voor "schande".

En waar zij naast hun koning ook nog een koningin vereren, d.i. naast hun Melek ook nog een Malkat, daar schroomt Israël niet ook op haar naam de verandering van de klinkers toe te passen, en haar in plaats van Malkat te betitelen als Meleket, d.i. haar te smalen als „dat schepsel”. Want alle goden van de volken zijn afgoden”, geen Elim, maar Ellilim, d.i. letterlijk „nieten”, of - zoals een engelse vertaling het weergeeft: dingen van niets, wezenloos en nutteloos.

„Maar de HEERE heeft de hemel gemaakt”.

En niet alleen, dat de elementen van de natuur als schepselen van God onder Zijn Koninklijke zeggenschap staan en allemaal naar Zijn wetten horen moeten. Zo ook zij, die onder de mensen „goden” genoemd worden, maar ook de engelen, die eveneens „zonen Gods” (Job 2 : 1) en ook zelf „goden” genoemd worden (Ps. 89 : 7). Zij staan als Zijn dienaren rondom Zijn rijkstroon, en huldigen Hem, Hij die zeer geducht is in de Raad der heiligen, met hun „Gloria in Excelsis”: „Heilig, Heilig, Heilig is de HEERE der heerscharen. De gehele aarde is van Zijn heerlijkheid vol” (Jes. 6 : 3). Hoe zou dan Israël niet met die hulde, door de engelen Hem gebracht, willen instemmen? Hij is toch de Enige en waarachtige God, de Levende,

„De almachtige en overal tegenwoordige kracht van God, waardoor Hij hemel en aarde, met alle schepselen, als met Zijn hand in stand houdt en regeert” (Cat. Antw. 27).

In Wiens hand de diepste plaatsen van de aarde zijn, en de hoogten van de bergen zijn. In zijn hand is ook de zee, want Hij heeft haar gemaakt; en Zijn handen hebben het droge geformeerd.

Waar David bij het opsommen van deze onderscheiden plaatsen binnen het krachtveld van de Goddelijke voorzienigheid heeft gedacht toen deze Psalm gedicht werd, en waaraan Israël heeft gedacht, zo vaak zij dit lied gezongen hebben, wie zal het precies uitmaken? Of hun de diepten van de aarde, de toppen van de bergen en de zee alleen voor ogen hebben gestaan als de ontoegankelijkste oorden, waar de mens niet anders dan met het grootste levensgevaar binnendringen kan, we weten het niet. Wel stond tegenover de nietigheid van de mens de verheven grootheid van God die daardoor nog verhevener werd. Of dat het volk bij de diepten van de aarde ook aan de onderwereld als het dodenrijk heeft gedacht en bij de toppen van de bergen aan de verblijfplaats van de afgoden heeft gedacht, wie zal het zeggen? En bij de zee aan het domein van de Rahab, het monster, waaraan Egypte zijn embleem te danken had, en waarvan profeten en dichters zongen, dat het bij de uittocht van Israël uit Egypte, vernietigend verslagen was, wie zal het met zekerheid uitmaken?

Wanneer het volk zich dit alles daadwerkelijk bij het zingen van deze verzen voor de geest zag, dan heeft het ongetwijfeld de lof van de HEERE op hun lippen vergroot.

Immers dan hebben zij Hem niet alleen gezien als een groot Koning boven alle goden. En

als de Schepper van de gehele aarde, maar ook als Machthebbende over het dodenrijk, en als de God van de geschiedenis, die bij de bevrijding van Zijn volk uit de macht van Farao en Egypte, de Rahab verslagen heeft in het splijten van het water van de Rode Zee tot een weg voor Zijn volk terwijl die zee tot een graf voor Farao en zijn gehele legermacht is geworden.

Wanneer dit laatste het geval is, dan is de overgang van het vijfde op het zesde vers, waarin de feestgangers elkaar opwekken tot aanbidding van de HEERE als hun getrouwe Verbondsgod een logisch gevolg. „Treedt toe, laten wij ons neerwerpen en ons buigen, knielen voor de HEERE, onze Maker; want Hij is onze God, en wij zijn het volk, dat Hij weidt, de schapen Zijner hand.”

David ziet hier de feestvierende menigte op het punt de HEERE op de gebruikelijke Oosterse wijze te huldigen als zijn God en Koning. Ze prijzen Hem vanwege de soevereine verkiezing van Israël tot Zijn volk, en voor de bijzondere herderlijke zorg, welke Hij als hun Koning hun bewijst.

Welke herderlijke zorg nergens heerlijker tot openbaring is gekomen dan in de tijd tussen Israëls uittocht uit Egypte en intocht in Kanaän. Zoals b.v. Asaf daarvan zingt in Psalm 77, als hij eindigt met de bekende woorden: „Uw weg was in de zee, Uw pad in grote wateren, zodat Uw voetstappen niet bekend werden. Gij leidt Uw volk als een kudde, door de hand van Mozes en Aäron.”

En in Psalm 78: „Hij, d.i. de HEERE, sloeg alle eerstgeborenen in Egypte, de eerstelingen van hun kracht in de tenten van Cham. Hij liet Zijn volk als schapen optrekken, leidde hen als een kudde door de woestijn. Hij voerde hen veilig, zodat zij niet vreesden, want de zee had hun vijanden overdekt.”

En nadat Asaf dan verder melding heeft gemaakt van de ontrouw van Israël, als het Kanaän als het beloofde land, het land der Rust, in bezit had mogen nemen roemt Asaf de Here over de schapen van zijn weide. Dit wordt geopenbaard in de roeping van David tot het koningsambt: „En Hij verkoos David, Zijn knecht, en nam hem weg van de schaapskooien, van achter de zogende schapen haalde Hij hem, om te weiden Jakob Zijn volk, en Israël, Zijn erfdeel. Deze weidde hen naar de oprechtheid van zijn hart, en leidde hem met kundige hand” (78 : 70-72).

2. Welnu, gemeente, van deze oprechtheid en kundige hand, geeft David dan ook blijk in onze Psalm. Want als hij in de geest zijn volk voor zich ziet, gereed om zich ter aarde neer te werpen in aanbidding voor de HEERE, als Israëls Maker en Herder, dan roept hij hun a.h.w. ineens een „halt” toe. „Och, of gij heden naar Zijn stem hoort.” Zo toch zullen we het laatste gedeelte van vers 7 moeten vertalen, en niet zoals de Staten Vertaling heeft: „Heden, zo gij Zijn stem hoort, enz.”

En dat om meer dan één reden. O.a. ook, omdat bij de vertaling: „Heden zo gij Zijn stem hoort”, in de verzen 8 en 9 een ander dan de HEERE Zelf aan het woord zou moeten zijn. Terwijl uit vers 9 duidelijk blijkt, dat de HEERE Zelf aan het woord is. We lezen in vers 9: “toen uw vaderen Mij verzochten, Mij op de proef stelden hoewel zij mijn werk gezien hadden”. Het is de Here zelf die zijn volk aanspreekt op hun verantwoordelijkheden en van hen eist verbondsgehoorzaamheid.

David wil zijn volk dan voor een oneerbiedige huldiging en aanbidding van de HEERE waarschuwen. En waar hij deze Psalm voor Israëls erediensdienst bestemd mag hebben, daar moeten wij het ons zo voor stellen: Het volk, dat in enthousiaste feeststemming onder het zingen van het eerste gedeelte van deze Psalm het heiligdom genaderd is, staat nu gereed voor het aangezicht van de HEERE. De Here die immers op de ark tussen de cherubs troont, daar werpt het volk in aanbidding zich neer. Plotseling klinkt er een stem uit het heiligdom en het volk wordt tot stilstand gedwongen en in zijn enthousiaste erediensdienst geremd.

Een stem, die hen ervoor waarschuwt en hen er van terughouden wil zich al feestvierend en psalmen zingend, te verharderen. Ze worden door de Here herinnert aan het gedrag van hun vaderen als schapen onder Israëls Herder tijdens die tocht van Egypte naar het beloofde land. Stond de trouw van de HEERE als Israëls Herder gedurende die woestijnreis van veertig jaren niet in schrille tegenstelling met Israëls ontrouw?

Hadden zij zich niet steeds weer in plaats van schapen als bokken ge-dragen, even dom,

koppig en niet voor rede vatbaar?

Als voorbeeld daarvan houdt dan de stem uit het heiligdom aan het volk voor het gebeurde bij Rafidim. Daar, waar hun vaders niet alleen op onhebbelijke wijze tegen Mozes waren tekeer gegaan, alsof hij hen op eigen gelegenheid in de woestijn had gebracht om hen daar met hun kinderen van dorst te doen omkomen. Maar het volk had de situatie ook niet aan de HEERE voor gelegd en in goed vertrouwen op Zijn almachtige liefde vertrouwt. Nee, ze stelden de Here een ultimatum, ze eisten van hun eigen Vader. Kreeg het volk zijn zin niet dan zou het volk Mozes stenigen (Ex. 17:1-7).

Daarom stond deze plaats in Israëls bekend onder de namen van Meriba en Massa. En dat vooral, omdat het lied van Mozes aan de Schelfzee, waarmee zij zo luidkeels hadden ingestemd, nog maar nauwelijks opgehouden was. Sindsdien ze Gods almachtige, herderlijke zorg op zo een verbluffende wijze ondervonden hadden in het drinkbaar maken van het bittere water van Mara, en in de verzadiging met manna en de kwakkels (Ex. 15 en 16).

Desondanks deze overtuigende bewijzen van Gods heerlijke tegenwoordigheid onder hen, waarvan zelfs de Kanäanieten veertig jaar later nog onder de indruk waren, hadden zij toch nog durven vragen: „Is de HEERE in ons midden of niet?” en zij hadden zich in hun ongelovigheid en ongehoorzaamheid verhard.

Welnu, David, die zijn volk kent, en die van zijn kant gedaan heeft wat hij kon om de dienst des HEEREN onder hen in ere te herstellen, David verheugt zich met beving. Wanneer hij dat volk zo in extase bezig ziet voor het aangezicht des HEEREN. Want, o, als dat volk onderdat alles blijft wat het is! ... Als het zich niet met een oprecht hart van zijn afgodische neiging bekeert tot een vast geloofsvertrouwen op de HEERE. Hij die als de Enige, waarachtige, levende God, de Schepper van hemel en aarde en als de Voorzienige, Die door Zijn almachtige en alomtegenwoordige kracht alle dingen onderhoudt en regeert. Zo wil hij ook Israëls Verbondsgod zijn, Die hen door David als Zijn Onderherder leidt en in grazige weiden voeren wil, dan zal ondanks alle uitbundige cultus in tabernakel en straks in tempel, toch over hen in vervulling gaan de donkere dreiging des HEEREN. Jozua had het hun aan het eind van zijn leven nog had voorgehouden: „Wanneer gij het verbond schendt, dat de HEERE, uw God, u heeft opgelegd, en gij andere goden dienen gaat en u voor hen neerbuigt, dan zal de toorn des HEEREN tegen u ontbranden en ge zult bijna vergaan uit het goede land, dat Hij u gegeven heeft” (Jozua 23 : 16).

David, die zijn dichterschap bij de gratie van God in dienst wil stellen van Israëls erediens, hij vervaardigt een Psalm, waarin de waarschuwing tegen zulk een „Godsdienstigheid zonder Godsdienst”, zal blijven uitgaan.

Ook wanneer hij de herderstaf over zijn volk al lang zal hebben neergelegd en David tot zijn vaders zal worden verzameld.

Nu weten wij, hoe ook ondanks deze herhaalde waarschuwing Israël toch hoe langer hoe meer tot die Godsdienstigheid zonder Godsdienst vervallen is. Hoe het daarom niet alleen tijdelijk in ballingschap werd gevoerd, maar uiteindelijk ook als Gods volk verworpen werd.

Het volk had zich steeds meer in ongehoorzaamheid verhard, met doofheid en verblindheid geslagen, de beloofde Messias als De Goede Herder en grote Rustaanbrenger (Silo), aan de heidenen overgeleverd en aan de vloekdood prijsgegeven heeft.

Door het lijden en sterven van de Messias heeft Hij zich een Kerk vergaderd en nog steeds blijft Hij deze vergaderen, als het ware zaad van Abraham, voor deze Kerk heeft de 95e Psalm in de brief aan de Hebreëen zijn nadere toepassing verkregen heeft.

Waarschuwt de schrijver van deze brief zijn lezers niet tegen een ijdel vertrouwen op de zgn. dode werken? Een vertrouwen op het ongeloof en de ongehoorzaamheid aan het Evangelie van Christus. Onze beste werken, die niet uit de Geest der wedergeboorte en levensvernieuwing voortkomen, zijn niet anders dan zonden voor God.

Ook wanneer wij naar de Kerk gaan omdat het nu eenmaal moet of omdat het gewoon is. Ook godsdienst zonder het hart te raken is een valse godsdienst.

3. Om die Godsdienst is het tenslotte de HEERE te doen. Zoals ook uit de geciteerde gedeelte uit de brief aan de Hebreëen blijkt, dat het bloed van Christus ons geweten reinigt van dode werken, om de levende God te dienen.

Aan die waarachtige Godsdienst uit geloof in God en Zijn Woord en uit dankbaarheid voor de belofte van de toekomstige rust, een Godsdienst, die in gehoorzaamheid de wegen van de HEERE doet gaan, wegen, die Hij als de grote Herder van de schapen Zijn volk wijst. Aan die waarachtige Godsdienst ontbrak het Israël in de woestijn.

Het ontbrak dit volk er ook aan, toen het overblijfsel eenmaal in Kanaän, het land van de rust, zijn intrek genomen had en daar wonen mocht. Want ook toen bleef volgens de Hebreëen brief er voor Israël nog een rust over!

Indien immers Jozua hen in de rust gebracht had, zou de HEERE niet meer over een andere latere dag gesproken hebben. Van welke dag Hij bij monde van David melding maakt, als Hij in onze Psalm zegt: „Och, of gij heden Zijn stem hoort!”

En hoe kon het ook anders!

Want de rust van Kanaän was slechts een schaduwbeeld van de ware rust, die de HEERE al bij de schepping van de mens voor deze had weggelegd. De eeuwige rust van het mogen delen in de eeuwige rust van de HEERE.

Welke zondagsrust de mens door zijn moedwillige ongehoorzaamheid zich al spoedig zag ontgaan. Maar waar de HEERE God hem toch nog binnenleiden wilde door de tweede Adam, de Messias, die van het begin aan de gevallen mens in het paradijs reeds in vooruitzicht gesteld.

Op het geloofsvertrouwen in het verlossingswerk waar het nu op aankomt. Aan welk geloofsvertrouwen het Israël ontbroken heeft; waarom het eerst niet in Kanaän mocht binnengaan, en later geheel verworpen werd, om plaats te maken voor de Kerk, als het Israël van de nieuwe dag.

Voor Israël van vandaag ligt daar nog de belofte van de toegezegde rust, nu deze door de Messias, verworven en aangebracht is. Maar deze belofte vraagt ook nu nog van de gelovige, vertrouwensvolle aanvaarding, aanvaarding met hart en leven.

Broeders en zusters, zovaak wij de dood van Christus en het bloed van Zijn Zelfofferande beleden hebben als het enige middel, dat ook ons geweten reinigen kan van dode werken om de levende God te dienen, weet dan dit: in dat dienen van de levende God zal moeten uitkomen of uw eredienst op de rustdag meer is dan louter Godsdienstigheid: het moet een onderdeel van ons dienen van God zijn. In ons leven moet uitkomen, dat wij in al ons denken, begeren, spreken en doen beheerst worden door het vaste geloofsvertrouwen in Christus. Die bezig is als Gods gezalfde Koning en als Hoofd van Zijn Kerk in deze wereld Zich een gemeente te vergaderen en die als de nieuwe mensheid te leiden naar de eeuwige Sabbatsrust van het Koninkrijk der hemelen. Wanneer Hij alle dingen nieuw zal maken.

Als er van dat geloofsvertrouwen niets blijkt in ons leven, midden in deze wereld met haar afvallige Christenheid, en wij niet in geloofsgehoorzaamheid op de weg, ons door de Goede Herder Zelf geweest gaan (Matth. 16 : 24-27), weet dan: dan zijn al onze erediensten in de Kerk: Godsdienstigheid zonder hart. Het is „dood werk”. Dat wil zeggen: dan moeten we ons niet vleien met de rust, die er voor Gods volk nog over blijft: het erfdeel van de heiligen in het licht van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, maar dan wacht ons de eeuwige onrust in het oord van de buitenste duisternis, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is. Daar waar de verdoemden rust noch duur kennen vanwege hun helse pijn naar lichaam en ziel.

Bedenk het wel: er IS nog een heden! Laten we ons haasten om in de nog resterende tijd, de ware rust in te gaan, opdat we niet ten val komen door het voorbeeld van de ongehoorzaamheid van oude Israël te volgen. Wanneer dan het Woord van de HEERE, dat we ook nu weer mogen horen en waarvan geldt, dat het levend en krachtig is en scherper dan enig tweesnijdend zwaard, zie toe, dat we dat zwaard van de Geest van God er niet eigenhandig weer uitrukken of door een ander uitrukken laten, met de levensgevaarlijke suggestie: het is alles vrede en rust (1 Thess. 5 : 3), om zo ons eigen hart te volgen en onze eigen gang te blijven gaan. Want bedenk het wel: „er is geen

schepsel onzichtbaar voor Hem, maar alle dingen liggen open en bloot voor de ogen van Hem, met Wie wij te doen hebben". Hij heeft een eed gezworen over alle ongelovigen en ongehoorzamen: „Zo waar Ik leef, ik ben geen God, de Heilige en de Waar-achtige, als Zij in Mijn rust zullen ingaan!"

Zij! Dat heeft in onze Psalm de nadruk. D.w.z.: deze eedzwering van God gold niet allen. Er waren er toch nog onder Israëli in de woestijn, die als eenlingen tegen een ongelovig en opstandig volk hun positie wisten te kiezen in het geloof, en in gehoorzaamheid tot Gods bevelen wilden ingaan. Jozua en Kaleb, die in droefheid over de revolutionaire ongeloofstaal van hun volksgenoten hun kleren scheurden, en hun geloof beleden met de woorden: „Het land, dat wij zijn doorgetrokken om het te verspieden, is buitengewoon goed. Indien de HEERE welgevallen aan ons heeft, dan zal Hij ons in dat land brengen en het ons geven, een land, dat vloeit van melk en honig. Alleen, wees dan niet opstandig tegen de HEERE, en gij, vreest het volk van het land niet, want zij zijn ons tot spijs – dwz. „ze zijn slechts een hapje voor ons" - hun schaduw is van hen geweken, en de HEERE is met ons: vreest hen niet!" (Num. 14 : 7-9). Om die geloofstrouw zij beiden ook de vervulling van de belofte ontvangen mochten in hun erfdeel in het beloofde land. Zo ook waren er in Davids dagen en in de tijd van de Here Jezus Israëlieten, die de HEERE dienden met een volkomen hart. Welke eredienst in tabernakel en tempel geen Godsdienstigheid was, maar Godsdienst. Die God vreesden, „rechtvaardig voor God en wandelende in al de geboden en rechten van de HEERE onberispelijk." (Luk. 1 : 6). Mensen, die dan ook in vrede zijn gestorven in de vaste verwachting van de komende „ vertroosting Israëls", of bij het aanschouwen van het in Christus op aarde verschenen heil (Luk. 2 : 29 v.). En zo geldt ook een ieder van ons, die in de zondagse eredienst maar niet wat Godsdienstigheid onderhouden, maar die daarin ons geloof belijden, het geloof in ons hart, uit welk geloof we ook leven. En zij die de strijd voeren van de dagelijkse bekering op alle fronten: „Er blijft een rust over voor het volk van God!"

Een eeuwige Sabbatsrust, als we zullen mogen meegenieten met onze God en Zaligmaker van de verlustiging in Zijn werken. Werken van schepping en herschepping. Niet het minst ook het werk in Christus Jezus door Zijn Geest aan ons ten goede gekomen en in heerlijkheid voltooid.

Broeders en zusters, laat dan ons „amen" op het woord van de prediking mogen zijn: het ons zelf beijveren om in die rust in te gaan door al de dagen van ons leven van onze boze werken te rusten, de Heere Christus door Zijn Geest in ons te laten werken, en zo de eeuwige Sabbat reeds in dit leven te beginnen.

Dan blijft deze Psalm niet slechts het begin van de eredienst op de rustdag, maar kunnen we hem ook zingen in de week of onder het werk door.

Want dan gaat onze Godsdienst niet op in wat Godsdienstigheid op de zondag, maar is uw hele leven en al ons werk op iedere willekeurige dag echte Godsdienst.

En eenmaal aan het Avondmaal van de bruiloft van het Lam in het Koninkrijk der hemelen zullen we het dan in volkomenheid zingen kunnen: Hier wordt de rust geschonken.

Zalig zijn de levenden, die in de Heere arbeiden; zij zullen zalig zijn ook in hun sterven, wanneer zij rusten mogen van hun moeiten en hun werken.

Amen.